

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyně Lenkou Oulíkovou ve věci

žalobkyně: **K. P.**
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2025, čj. MPSV-2025/115402-925

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2025, čj. MPSV-2025/115402-925, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) se žalobkyně domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“) ze dne 13. 3. 2025, čj. 53990/25/KL (dále jen Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

„prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce podle § 62 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“) uložil žalobkyni povinnost vrátit přeplatek na příspěvku na bydlení ve výši 9 929 Kč za období srpen 2024.

Obsah podání účastníků

2. Žalobkyně v žalobě namítla, že se žalovaný nevypořádal s jejími odvolacími námitkami. Žalobkyně uvádí, že již v odvolání s odkazem na § 51a zákona o státní sociální podpoře a rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2023, čj. 46 Ad 14/2022-28, argumentovala, že přestěhování do nového bytu nezaložilo důvod k ukončení výplaty příspěvku na bydlení k 31. 7. 2024 a úřad práce měl v jeho výplatě pokračovat na základě podkladů získaných pro výplatu za měsíc červen 2024. To, že oznámila změnu bydliště úřadu práce až 4. 10. 2024, kdy doložila novou nájemní smlouvu platnou od 1. 8. 2024, respektive 7. 10. 2024, kdy doložila ukončení původní nájemní smlouvy k 31. 7. 2024, nemělo vliv na oprávněnost dávky za srpen 2024, neboť se nejednalo o rozhodnou skutečnost, kvůli níž by mohlo dojít ve vztahu k výši nebo nároku na dávku ke změně. Žalobkyně oznámila změnu bydliště v období, ve kterém to bylo pro pokračování nároku na příspěvek na bydlení nezbytné dle § 51 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Žalovaný nadto založil odůvodnění na novém důvodu, a totiž dvojí výplatě příspěvku na bydlení za srpen 2024, k němuž se žalobkyně v rozporu s § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu nemohla vyjádřit. S ohledem na znění § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře žalobkyně považuje argumentaci žalovaného za absurdní, neboť jí není zřejmé, jak mohla oznámením skutečností v říjnu 2024 způsobit dvojité vyplacení příspěvku na bydlení za srpen 2024, když k druhé výplatě za totéž období došlo ze strany úřadu práce v rámci jiného správního řízení až v březnu 2025, tedy dlouho poté, kdy měl od žalobkyně veškeré podklady k dispozici. Dle názoru žalobkyně nemůže být řízení o přeplatku založeno na skutečnosti, která v době jeho zahájení neexistovala. Argumentace žalovaného dle žalobkyně naopak podporuje její tvrzení, že jí příspěvek na bydlení za srpen 2024 náležel. V opačném případě by totiž nemohlo dojít v březnu 2025 k jeho výplatě na základě totožných pokladů. Žalobkyně v tomto ohledu považuje odůvodnění napadeného rozhodnutí za vnitřně rozporné, neboť jí nárok na příspěvek na bydlení za srpen 2024 za totožných podmínek zároveň upírá a přiznává.
3. Žalobkyně též namítá, že žalovaný v napadeném rozhodnutí neodůvodnil, z jakých zákonných ustanovení dovozuje možnost „stornovat“ ze správního spisu usnesení o zastavení řízení ze dne 27. 11. 2024, čj. 353881/24/KL, které předcházelo prvostupňovému rozhodnutí. Žalobkyně se domnívá, že žalovaný měl vyslovit nicotnost prvostupňového rozhodnutí dle § 77 správního řádu. Dle žalobkyně je prvostupňové rozhodnutí právně neuskutečnitelné, a tedy nicotné, neboť správní řád neumožňuje řízení ukončit vícero rozhodnutími. Žalobkyně již v odvolání namítla, že se jedná o usnesení podle § 66 odst. 2 správního řádu, které se dle § 71 odst. 2 písm. d) správního řádu pouze poznamenává do spisu a nedoručuje se, správní orgán má pouze povinnost o něm účastníka vhodným způsobem vyrozumět, což úřad práce provedl prostřednictvím aplikace Jenda. Žalobkyně závěrem navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí, vyslovil nicotnost prvostupňového rozhodnutí a současně též rozhodnutí úřadu práce čj. 353882/24/KL a čj. 356458/24/KL.
4. Žalovaný s žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí. Ve vyjádření uvedl, že žalobkyně byla v oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory a oznámení o změně výše dávky Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

státní sociální podpory poučena o povinnosti ohlásit úřadu práce změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu do 8 dnů od jejich vzniku. Žalobkyně nesplnila zákonnou povinnost uvedenou v § 61 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, neboť neohlásila změnu v rozhodných skutečnostech pro trvání nároku na příspěvek na bydlení, kterou byl zánik právního titulu k užívání bytu, ve lhůtě 8 dnů od jejího vzniku. Tím způsobila, že jí byl vyplacen příspěvek na bydlení za srpen 2024 dvakrát, na byt na adrese X, a na byt na adrese X. Žalobkyně zaslala dohodu o ukončení nájemního vztahu k bytu na adrese X ke dni 31. 7. 2024 včetně předávacího protokolu až 7. 10. 2024. Vzhledem k této skutečnosti byla dávka příspěvku na bydlení za srpen 2024 vyplacena neprávem ve výši 9 929 Kč, neboť nárok na dávku na tento byt zanikl k 31. 7. 2024. Nesplnění ohlašovací povinnosti má za následek povinnost vrátit částky vyplacené na dávkách, které nenáležely nebo náležely v jiné výši. Dále žalovaný uvedl, že k tvrzení o právní neuskutečnitelnosti usnesení ze dne 27. 11. 2024 a rozhodnutí ze dne 31. 10. 2024 se vyjádřil v napadeném rozhodnutí, v němž žalobkyni vysvětlil procesní postup přes aplikaci Jenda.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

5. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a že obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalobkyně s tímto postupem souhlasila a žalovaný se k výzvě soudu nevyjádřil, a má se tedy za to, že s ním souhlasí (§ 51 odst. 1 s. ř. s.); nadto byl dán důvod pro zrušení rozhodnutí bez jednání dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Skutková zjištění vyplývající z obsahu správního spisu

6. Z předloženého správního spisu vyplývá, že žalobkyně podala 12. 4. 2023 žádost o příspěvek na bydlení od 1. 4. 2023. Uvedla, že je nájemcem bytu č. X na adrese X. K tomu doložila kopii nájemní smlouvy a následné dodatky, jimiž byla postupně prodloužena doba nájmu do 31. 12. 2024.
7. Součástí předloženého správního spisu není oznámení o přiznání příspěvku na bydlení. Úřad práce dne 27. 4. 2024 rozhodl o snížení příspěvku na bydlení z částky 10 191 Kč na částku 9 929 Kč od 1. 4. 2024. Oznámení o změně výše dávky obsahuje upozornění, že pro trvání nároku je v každém 2. a 4. čtvrtletí povinnost doložit příjmy všech společně posuzovaných osob a náklady na bydlení za 1. a 3. čtvrtletí nejpozději do 30. 4. a 31. 10. Dále oznámení obsahuje upozornění na povinnost hlásit skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu do 8 dnů od jejich vzniku s tím, že jde zejména o změny v okruhu společně posuzovaných osob a změny v užívání bytu, kterými se rozumí zánik nebo změna právního titulu k užívání bytu. V případě, že neohlášením rozhodných skutečností nebo jejich ohlášením po stanovené lhůtě dojde k tomu, že dávka byla vyplacena neoprávněně nebo přeplacena, je účastník povinen vzniklý přeplatek vrátit. Součástí správního spisu není doklad o doručení oznámení.
8. Dne 7. 10. 2024 žalobkyně doložila kopii dohody o skončení nájmu bytu na adrese X k 31. 7. 2024 datovanou 19. 7. 2024 a potvrzení o předání bytu ke dni 31. 7. 2024.
Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

9. Úřad práce prvostupňovým rozhodnutím rozhodl o vzniku přeplatku na příspěvku na bydlení ve výši 9 929 Kč za srpen 2024 a povinnosti žalobkyně vrátit uvedený přeplatek do 30. 4. 2025. V odůvodnění uvedl, že žalobkyni byl od 1. 4. 2023 přiznán a vyplácen příspěvek na bydlení na byt č. X na adrese X. Žalobkyně byla v oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory a oznámení o změně výše poučena o povinnosti podle § 61 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře hlásit skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu do 8 dnů od jejich vzniku a o tom, že se jedná zejména o změny v užívání bytu, jimiž se rozumí zánik nebo změna právního titulu k užívání bytu. Žalobkyně nesplnila povinnost uvedenou v § 61 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, neboť nenahlásila do 8 dnů změnu v rozhodných skutečnostech pro trvání nároku – zánik právního titulu k užívání bytu. Dohodu o ukončení nájmu na adrese X ke dni 31. 7. 2024 a předávací protokol doložila až 7. 10. 2024. Vzhledem k této skutečnosti byla dávka příspěvku na bydlení ve výši 9 929 Kč za srpen 2024 vyplacena neprávem, neboť nárok na dávku na uvedený byt zanikl k 31. 7. 2024. Rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno 14. 3. 2025.
10. Proti rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, v němž argumentovala obdobně jako v žalobě. S odkazem na rozhodnutí čj. MPSV-2025/49109-925, jímž žalovaný zrušil předchozí rozhodnutí o vzniku přeplatku čj. 356458/24/KL, namítla, že pouhé konstatování o nesplnění oznamovací povinnosti není dostatečným odůvodněním vzniku přeplatku a jeho výše. Úřad práce pouze uvedl, že zaslala dohodu o ukončení nájemního vztahu k bytu na adrese X až v říjnu 2024. Pominul však, že 4. 10. 2024 doložila nájemní smlouvu k bytu na adrese X, s platností od 1. 8. 2024. Její platnost žalovaný potvrdil v rámci jiného řízení v rozhodnutí čj. MPSV-2025/19769-925. Z toho dle žalobkyně vyplývá, že nárok na příspěvek na bydlení dále pokračoval. K tomu citovala rozsudek zdejšího soudu čj. 46 Ad 14/2022-28, podle něhož zákon o státní sociální podpoře nestanoví, že v případě změny bydliště nárok na dávku příspěvku na bydlení automaticky zaniká, ani že je třeba podat novou žádost. Byť splnění zákonných podmínek nároku na příspěvek na bydlení správní orgán posuzuje ve vztahu k výdajům na bydlení spojených s konkrétním bytem, nerozhoduje ve výroku, že má žadatel nárok na příspěvek na bydlení v určitém bytě. Dále citovala § 51a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře. Argumentovala, že vůči ní nelze dle § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře vyvozovat povinnost vrátit přeplatek. Žalobkyně nemohla v době jeho přijetí předpokládat, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, neboť ze znění zákona a jeho výkladu podaného soudy plyne opak. Dále namítla, že považuje prvostupňové rozhodnutí za nicotné. Poukázala na to, že 27. 11. 2024 úřad práce vydal usnesení čj. 353881/24/KL, jímž rozhodl podle § 66 správního řádu o zastavení řízení o přeplatku, neboť šetřením bylo zjištěno, že přeplatek nevznikl. To dle názoru žalobkyně způsobuje právní neuskutečnitelnost prvostupňového rozhodnutí. Žalobkyně nesouhlasila s argumentací v přípisech úřadu práce a žalovaného o neexistenci usnesení zdůvodněné tím, že jí usnesení nebylo doručeno datovou schránkou. Argumentovala, že písemnost se přidělením čísla jednacího stává součástí správního spisu, a tedy existuje. Správní řád neumožňuje libovolně měnit obsah spisu a dokumenty „stornovat“. Nesprávný způsob doručení nezpůsobuje neexistenci rozhodnutí. Podle judikatury je navíc doručení platné, byla-li písemnost nezpochybnitelným způsobem doručena a účastník se s ní seznámil, k čemuž došlo. Usnesení o zastavení řízení zahájeného z moci úřední se nadto dle § 66 odst. 2 správního řádu pouze poznamenává do spisu a správní

orgán má pouze povinnost o něm účastníka vhodným způsobem vyrozumět, což učinil prostřednictvím aplikace Jenda.

11. O odvolání rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. V něm uvedl, že z aplikace státní sociální podpory zjistil, že žalobkyně čerpala příspěvek na bydlení za srpen 2024 dvakrát. Dne 9. 9. 2024 jí byl vyplacen příspěvek na byt na adrese X, ve výši 9 929 Kč na základě žádosti ze dne 12. 4. 2023. Dále jí byl za stejný měsíc dne 12. 3. 2025 vyplacen příspěvek na bydlení na byt na adrese X, ve výši 9 879 Kč na základě žádosti podané 9. 10. 2024 s nárokem od 1. 8. 2024. K námitce, že úřad práce vydal usnesení o zastavení řízení, uvedl, že *toto bylo předmětem předešlého správního řízení (rozhodnutí MPSV čj. MPSV-2025/19769-925, ze dne 10. 2. 2025)*. K námitce týkající se právní neuskutečnitelnosti rozhodnutí dodal, že úřad práce měl usnesení ze dne 27. 11. 2024, čj. 353881/24/KL, a rozhodnutí ze dne 31. 10. 2024, čj. 353882/24/KL, v aplikaci rozpracovány a dočasně byly v náhledu v aplikaci Jenda, po následné opravě byly úřadem práce stornovány a nedošlo k jejich doručení do datové schránky žalobkyně. Klientský portál slouží pro práci úřadu práce, při vypravení a doručování se postupuje dle správního řádu. Dokumenty v klientské zóně Jenda jsou pouze jako náhled do spisu, dokumenty se do ní přenáší v závislosti na uložení do spisu, nikoli v závislosti na výpravě. Žalovaný konstatoval, že žalobkyně nenahlásila dle § 61 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře změnu v rozhodných skutečnostech pro trvání nároku na příspěvek na bydlení, kterou byl zánik právního titulu k užívání bytu, ve lhůtě do 8 dnů od jejího vzniku, a tím způsobila, že příspěvek na bydlení byl za srpen 2024 vyplacen dvakrát, na byt na adrese X, a na byt na adrese X. Žalobkyně až 7. 10. 2024 zaslala prostřednictvím aplikace Jenda dohodu o ukončení nájemního vztahu včetně předávacího protokolu ke dni 31. 7. 2024. Vzhledem k této skutečnosti byla dávka příspěvku na bydlení vyplacena neprávem ve výši 9 929 Kč za srpen 2024, neboť nárok na dávku na výše uvedený byt za toto období nevznikl.

Posouzení žaloby soudem

12. Podle § 61 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je příjemce dávky povinen písemně ohlásit příslušné krajské pobočce Úřadu práce do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu.
13. Podle § 51a odst. 5 zákona o státní sociální podpoře se pro období od 1. ledna do 31. března a období od 1. července do 30. září ustanovení § 61 odst. 1 a 3 nepoužijí, s výjimkou povinnosti hlášení změn v okruhu společně posuzovaných osob, spolu s údaji o výši jejich rozhodných příjmů, a změn v užívání bytu; změnou v užívání bytu se pro tyto účely rozumí zánik nebo změna právního titulu k užívání bytu.
14. Podle § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře platí, že příjemce dávky, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen částky neprávem přijaté vrátit.
15. Jak vyložil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 6. 2016, čj. 4 Ads 152/2015-28, z citovaného ustanovení vyplývá, že pro vznik odpovědnosti za přeplatek musí být splněna alespoň jedna ze tří skutkových podstat: 1. nesplnění uložené povinnosti, 2. přijetí dávky či její části při vědomosti příjemce, že byla vyplacena neprávem, 3. jiné způsobení vzniku

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

přepłatku. K tomu, aby bylo možno uložit příjemci dávky povinnost vrátit přepłatek na dávce, musí jít o dávku skutečně neprávem vyplacenou. Nepostačí porušení povinnosti ze strany žadatele uvést úplně veškeré potřebné údaje, ale musí zde být i škodlivý následek, jímž je neprávem vyplacená dávka či její část, jakož i příčinná souvislost mezi nimi.

16. Podle § 68 odst. 3 věty první správního řádu se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
17. Má-li být rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být zřejmé, jaký skutkový stav vzal posuzující orgán za rozhodný, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů pro vydání rozhodnutí a při výkladu právních předpisů a jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků (§ 68 odst. 3 správního řádu). To platí i pro rozhodnutí v odvolacím řízení (§ 93 odst. 1 správního řádu).
18. Funkcí odůvodnění správního rozhodnutí je zejména doložit správnost a zákonnost postupu správního orgánu, jakož i vydaného rozhodnutí, jehož jedna z nejdůležitějších vlastností je přesvědčivost. Je proto nutné, aby se správní orgán vypořádal s námitkami účastníka řízení, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí musí být seznatelné, z jakého důvodu považuje námitky za liché, mylné anebo vyvrácené (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, čj. 9 As 71/2008-109). Nevypořádá-li se správní orgán v rozhodnutí o opravném prostředku s námitkami, které v něm byly uplatněny, způsobuje to nepřezkoumatelnost rozhodnutí zpravidla spočívající v nedostatku jeho důvodů dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008, čj. 3 As 51/2007-84). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů má místo zejména tehdy, opomene-li správní orgán na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2019, čj. 8 Afs 267/2017-38). Podstatné je, aby se správní orgán vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení a obsahem a smyslem jeho argumentace (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, čj. 9 Afs 70/2008-13, ze dne 27. 5. 2015, čj. 6 As 152/2014-78, nebo ze dne 25. 11. 2022, čj. 5 Afs 177/2020-46). Správní orgán může na námitky reagovat i tak, že v odůvodnění postaví proti argumentaci účastníka řízení vlastní ucelenou argumentaci, kterou přesvědčivě zdůvodní, čímž se s námitkami účastníka řízení (minimálně implicitně) vypořádá (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2013, čj. 8 Afs 41/2012-50).
19. Soud souhlasí s žalobkyní, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí s podstatou její odvolací argumentace nevypořádal. Žalobkyně v odvolání namítla, že nahlášení ukončení nájemní smlouvy v říjnu 2024 samo o sobě neodůvodňuje vznik přepłatku a jeho výši. Poukázala na to, že dne 4. 10. 2024 úřadu práce doložila nájemní smlouvu k bytu na adrese X, platnou od 1. 8. 2024, a s odkazem na judikaturu správních soudů argumentovala, že nárok na příspěvek v srpnu 2024 dále pokračoval, neboť změnou bydliště nedochází k jeho zániku. Podle žalobkyně tak nebyly splněny podmínky pro vznik povinnosti vrátit přepłatek dle § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře.

20. Z napadeného rozhodnutí není zřejmé, proč žalovaný považoval za nedůvodnou argumentaci žalobkyně, že příspěvek na bydlení nebyl přiznán na bydlení v konkrétním bytě a pokud doložila novou nájemní smlouvu platnou od 1. 8. 2024, nárok na příspěvek na bydlení dále trval (nezanikl ukončením nájmu na adrese X) a oznámení o ukončení nájemní smlouvy na původní adrese v říjnu 2024 nemohlo způsobit vznik přeplatku. Žalovaný pouze konstatoval, že žalobkyni nevznikl nárok na dávku na byt na adrese X, aniž se vypořádal se závěry rozsudku zdejšího soudu čj. 46 Ad 14/2022-28 citovanými žalobkyní a s odkazem na konkrétní ustanovení zákona vyložil, proč vztahuje nárok na příspěvek na bydlení ke konkrétnímu bytu. Žalovaný dále konstatoval, že žalobkyně neoznámením zániku právního titulu k užívání bytu ve lhůtě 8 dnů způsobila, že jí byl příspěvek na bydlení za srpen 2024 vyplacen dvakrát, aniž jakkoli ozřejmil příčinnou souvislost mezi porušením oznamovací povinnosti (oznámením ukončení nájmu v říjnu 2024 při současném doložení nové nájemní smlouvy na byt na nové adrese) a dvojím vyplacením dávky příspěvku na bydlení za stejný měsíc, kdy k druhé výplatě došlo dle žalovaného v březnu 2025. Aby bylo možné uložit příjemci dávky povinnost vrátit přeplatek na dávce dle § 62 odst. 1 s. ř. s., musí správní orgán odůvodnit nejen porušení povinnosti ze strany příjemce, ale také existenci škodlivého následku, jímž je neprávem vyplacená dávka či její část, a příčinnou souvislost mezi nimi (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2016, čj. 4 Ads 152/2015-28). Jak bylo výše uvedeno, žalovaný se současně nijak nevypořádal s argumentací žalobkyně, že zánikem nájmu na adrese X, nedošlo k zániku nároku na dávku příspěvku na bydlení, který vzhledem k nájmu bytu na jiné adrese trval, a neozřejmil, proč je nárok na příspěvek na bydlení spjat s konkrétním bytem.
21. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že z napadeného rozhodnutí není zřejmé, proč žalovaný považoval odvolací argumentaci žalobkyně za nedůvodnou ani jakou úvahou a na základě jakých ustanovení zákona dospěl k závěru o naplnění podmínek § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, tedy že žalobkyně včasným neoznámením zániku nájemního vztahu k bytu na adrese X, způsobila vznik přeplatku na příspěvku na bydlení za srpen 2024 ve výši 9 929 Kč.
22. Lze tedy shrnout, že žalovaný v napadeném rozhodnutí řádně nevypořádal odvolací námitky žalobkyně, a napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Soudu nepřísluší, aby za této situace chybějící úvahy správních orgánů nahrazoval či domýšlel. Správní soudy jsou povolány k přezkumu rozhodnutí správních orgánů, a nemohou nahrazovat chybějící důvody správních rozhodnutí vlastní argumentací (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2021, čj. 1 As 330/2020-80, či nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 9. 2016, sp. zn. I. ÚS 3006/15, bod 17).
23. Soud se též ztotožňuje s žalobkyní, že se žalovaný přezkoumatelným způsobem nevypořádal ani s její námitkou, že vydání prvostupňového rozhodnutí bránilo usnesení úřadu práce o zastavení řízení, z čehož žalobkyně dovozovala nicotnost prvostupňového rozhodnutí. Žalobkyně argumentovala, že usnesení o zastavení řízení se pouze poznamenává do spisu a již z tohoto důvodu nemůže být relevantní, že jí nebylo doručeno do datové schránky, ale seznámila se s ním prostřednictvím aplikace Jenda. Pokud tedy žalovaný konstatoval, že dokumenty se do klientské zóny Jenda přenáší v závislosti na uložení do spisu a náhled na ně v klientské zóně lze považovat za náhled do spisu, nereagoval tím na výše uvedenou námitku, že usnesení o zastavení řízení se pouze poznamenává do spisu (a z hlediska jeho Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

vydání není rozhodné, že nedošlo k jeho vypravení dle správního řádu), usnesení bylo vyhotoveno a stalo se součástí spisu. Není ani zcela zřejmé, co žalovaný míní tím, že usnesení bylo v náhledu pouze dočasně a po opravě bylo stornováno.

24. Avšak vzhledem k tomu, že otázku nicotnosti rozhodnutí soud posuzuje z úřední povinnosti (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2023, čj. 3 As 374/2021-63), lze konstatovat, že i pokud by zde existovalo pravomocné usnesení o zastavení řízení o přeplatku, nezakládala by tato skutečnost nicotnost prvostupňového rozhodnutí.
25. Podle § 77 odst. 1 správního řádu je nicotné rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotné je dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu.
26. Dříve, než byl institut nicotnosti rozhodnutí legislativě upraven, vymezovala nicotnost a vady, které ji způsobují, teorie správního práva a judikatura. Z ní vyplývá, že nicotný je správní akt, který *trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí* (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, čj. 6 A 76/2001-96). Z těchto závěrů vychází i právní úprava důvodů nicotnosti v § 77 správního řádu. Vady, které způsobují nicotnost, jsou vzhledem ke své povaze vadami nejzávažnějšími, nejtěžšími a nezhojitelnými. Rozhodnutí, které jimi trpí, vůbec nelze považovat za veřejněmocenské rozhodnutí správního orgánu a není s to vyvolat veřejnoprávní účinky (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2008, čj. 8 Afs 78/2006-74). O právní či faktickou neuskutečnitelnost půjde, pokud je z objektivního hlediska domáhání se práv a povinností z takového rozhodnutí právně či fakticky nemožné, například pokud by rozhodnutí ukládalo povinnost neexistujícímu subjektu, objektivně nesplnitelnou či takovou, jejíž splnění by znamenalo spáchání protiprávního jednání. O takový případ se nejedná. Lze dodat, že například ani pominutí překážky věci pravomocně rozhodnuté nebo neoznámení zahájení řízení z moci úřední a vydání rozhodnutí ve věci jako prvního úkonu tam, kde to zákon nepředpokládá, nepředstavují natolik intenzivní vady, které by způsobovaly nicotnost rozhodnutí (k překážce věci rozhodnuté viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2008, čj. 7 Afs 68/2007-82; usnesení dle § 66 odst. 2 správního řádu nadto nezakládá překážku věci rozhodnuté, viz bod 25 rozsudku zdejšího soudu ze dne 11. 2. 2025, čj. 53 Ad 28/2024-25; k námitce neoznámení zahájení řízení viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2013, čj. 3 Ads 80/2012-33, či ze dne 21. 10. 2004, čj. 5 A 125/2002-73).
27. V dalším řízení bude na žalovaném, aby se zabýval tím, zda došlo k vydání usnesení o zastavení řízení, či nikoli, respektive posoudil, zda namítaná skutečnost mohla mít vliv na zákonnost prvostupňového rozhodnutí. Stav předloženého správního spisu, který neobsahuje spisový přehled a patrně ani veškeré listiny (např. v něm není založeno ani oznámení o přiznání dávky, doklad o doručení oznámení o změně její výše, oznámení o

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

zahájení řízení ve věci přeplatku, předchozí rozhodnutí o přeplatku a rozhodnutí žalovaného o jeho zrušení), neumožňuje namítanou skutečnost ověřit. S ohledem na závěr o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí soud nicméně doplnění správního spisu nevyžadoval.

28. Pro úplnost soud dodává, že v rámci řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí není možné vyslovit nicotnost jiných rozhodnutí úřadu práce o povinnosti vrátit přeplatek. Toliko nad rámec lze konstatovat, že i ve vztahu k nim by platil shora uvedený závěr. Současně soud připomíná, že podmínkou přípustnosti i takové žaloby, jejímž jediným důvodem je tvrzená nicotnost rozhodnutí, je vyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2005, čj. 2 Afs 98/2004-65, a usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, čj. 7 As 100/2010-65, dále např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2021, čj. 5 As 208/2021-32). Žalobkyně v žalobě netvrdila, že by ve vztahu k dalším rozhodnutím vyčerpala řádný opravný prostředek (odvolání) a bylo o něm žalovaným rozhodnuto. Žalobkyně nadto sama uvádí, že jedno ze zmíněných rozhodnutí žalovaný zrušil v přezkumném řízení, nemůže tedy být předmětem soudního přezkumu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2007, čj. 7 Afs 143/2006-95, či ze dne 7. 5. 2025, čj. 7 As 139/2024-64), přičemž žalobkyně ani netvrdila, že by podala řádný opravný prostředek (rozklad) proti rozhodnutí žalovaného vydanému v přezkumném řízení.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

29. S ohledem na výše uvedené soud shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí zrušil bez jednání pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle § 78 odst. 4 s. ř. s. soud věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Vysloveným právním názorem je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení se tedy žalovaný náležitě vypořádá se všemi uplatněnými odvolacími námitkami žalobkyně, včetně námitek týkajících se řízení, které předcházelo vydání prvostupňového rozhodnutí, a přezkoumatelným způsobem posoudí, zda byly splněny všechny předpoklady vzniku odpovědnosti za přeplatek dle § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře. Soud též připomíná, že pokud by v dalším řízení žalovaný hodlal přistoupit k podstatné změně odůvodnění rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek, je třeba postupovat v souladu se zásadou zákazu překvapivosti rozhodnutí.
30. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalobkyni soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal, jelikož jejich vznik netvrdila a nedoložila a neplynou ani z obsahu správního spisu. Soud připomíná, že ve správním soudnictví nelze procesně nezastoupenému žalobci přiznat náhradu nákladů řízení paušální částkou stanovenou dle vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu, jelikož použití § 151 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, na řízení podle soudního řádu

správního je vyloučeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 As 135/2015-79, č. 3344/2016 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 10. září 2025

Lenka Oulíková v.r.
soudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.